

# Realizator programu telewizyjnego / radiowego

265406

Inna nazwa zawodu: nie występują

## **Zadania i czynności**

Głównym celem pracy realizatora programów telewizyjnych jest, zgodnie z koncepcją autorów programu, przeprowadzenie działań twórczych, realizacyjnych i techniczno-organizacyjnych, w celu wytworzenia atrakcyjnego przekazu audiowizualnego. Realizator uczestniczy w pracach redakcyjnych zmierzających do dokładnego określenia treści programu, w niezbędnym uzasadnionym zakresie.

Uczestniczy również w wyborze czasu i miejsca realizacji oraz nadzoruje przygotowanie wszystkich elementów, niezbędnych do zmaterializowania, w formie wizualnej i dźwiękowej przygotowywanego programu. Konsultuje projekty i wykonanie scenografii (w tym ubiorów, rekwizytów, charakterystyki). Nadzoruje również prace ekipy technicznej, zajmującej się doбором sprzętu i jego instalacją w studio lub na planie transmisji. Kieruje przebiegiem prób tekstowych, sytuacyjnych i kamerowych w realizacjach prezentujących studyjną lub poza studyjną rzeczywistość. Przygotowując w którym nie występuje reżyser programu pełni funkcję reżyserską w niezbędnym zakresie. Na realizatorze spoczywa całkowita odpowiedzialność za sposoby przekazania treści, użyte środki wyrazowe w sferze obrazu i jakość pracy współpracujących z nim pozostałych realizatorów programu. Odpowiada więc za kształt programowo-artystyczny i w pewnym zakresie za jakość techniczną przekazu. Jego praca ma zarówno charakter twórczo-koncepcyjny poprzez konieczność definiowania zamysłu artystycznego, jak i instrumentalny, warsztatowo-realizacyjny. To właśnie od jego wrażliwości, spostrzegawczości, refleksu, sprawności manualnej zależy wizualny kształt programu, a od jakości koordynacji współdziałania w sferze dźwięku, również artystyczna forma całej realizacji.

Praca ta ma charakter zarówno koncepcyjny jak i organizacyjny równocześnie. Siedząc w reżyserce przy mikserze wizyjnym, realizator wydaje dyspozycje bezpośrednio lub przez interkom wszystkim uczestnikom programu, innym realizatorom, specjalistom technicznym, obsłudze planu. Szczególne znaczenie ma jakość komunikowania się z ekipą w czasie emitowania programu na żywo. Po reżyserze jest osobą najważniejszą na planie.

W zawodzie dominują tym czynności o charakterze intelektualnym, werbalnym i motorycznym. Czynności motoryczne ( ruchowe) dominujące przy pracy realizatora to poruszanie się po studio lub planie zdjęciowym, siedzenie w reżyserce przy pulpitych mikerskich i operacja przyciskami, suwakami, dźwigniami . Podczas pracy realizator korzysta ze skomplikowanych i bardzo drogich urządzeń, co raz to nowszych generacji takich jak n: wielokanałowy mikser wizyjny, mikser efektów specjalnych, syntetyzery tekstów, monitory, komputery graficzne itp.

## **Środowisko pracy**

### **materiałne środowisko pracy**

Realizator programów telewizyjnych pracuje najpierw w studio w intensywnym

oświetleniu reflektorów studyjnych, często przy niedostatecznej klimatyzacji w temperaturach wyższych od pokojowych. Zdarzają się często realizacje transmisji plenerowych w niekorzystnych warunkach atmosferycznych. Trzeba pracować wówczas przez wiele godzin, niezależnie od panujących warunków pogodowych.

Pracujący w tym zawodzie narażeni są na choroby wzroku, słuchu oraz na schorzenia wywołane silnym promieniowaniem wysokich i niskich częstotliwości.

### **warunki społeczne**

W pracy tej kontakty z ludźmi są niezbędne i intensywne. To właśnie umiejętność porozumienia się realizatora z dużymi zespołami współpracowników i podwładnych warunkuje możliwość wykonania zadania i kształt merytoryczny programu.

Jeżeli chodzi o zakres kontaktu, jest to współpraca dla zorganizowania stanowisk pracy poszczególnych członków ekipy. Realizator wspólnie z poszczególnymi członkami ekipy ustala miejsca rozstawienia reflektorów, kamer, mikrofonów, okablowania planu itd. Z redaktorami, prezenterami i uczestnikami programu ustala charakter wypowiedzi, zakres i sposób działania, możliwe i pożądane zachowania.

W trakcie pracy z ludźmi realizator komunikuje się werbalnie, dominuje więc bezpośrednie porozumiewanie słowne. Równolegle występuje również komunikacja pośrednia gdy realizator wydaje z reżyserki polecenia operatorom kamer i uczestnikom programu, za pośrednictwem interkomu lub innych systemów łączności.

### **warunki organizacyjne**

Praca realizatora wykonywana jest według harmonogramu sporządzanego na podstawie otrzymanych zleceń produkcyjnych, gwarantujących rezerwację środków technicznych i produkcyjnych. Nie oznacza to jednak w stałego miejsca, stałych godzinach, w normowanym co do ilości czasie pracy. Realizator pracuje w oparciu o umowę o dzieło, więc też rozliczany jest z wykonania dzieła, a nie pracy przez określoną ilość godzin.

Realizator programów telewizyjnych pracuje w dzień i w nocy, w zależności od terminów rejestracji programu, bądź godziny emisji. Przeciętnie intensywna praca w studio trwa od 6 do 12 godzin dziennie. Respektowana jest zasada odpowiednio długich przerw po zakończeniu pracy w późnych godzinach nocnych, bądź po realizacji transmisji z planu odległego od siedziby stacji, co wynika z odpowiednich regulacji kodeksu pracy. Respektowanie prawa do wolnego dnia wynika z podporządkowania przepisom i racjonalnej potrzeby utrzymania odpowiedniej kondycji psycho-fizycznej realizatora. Działania realizatora konsultowane są i nadzorowane przez reżysera lub redaktora programu, działających w zakresie swoich kompetencji w imieniu producenta, dyrekcji anteny, zleceńodawcy itp. W zależności od sytuacji, realizator pełni rolę kierownika dla podległej ekipy i podwładnego dla zleceńodawcy.

Jest to praca silnie stresująca, uciążliwa psychicznie i fizycznie, bardzo odpowiedzialna. Odpowiedzialność ta ma podwójny charakter: za ludzi, ich pracę i bezpieczne jej wykonanie oraz za stan materialny powierzonego sprzętu.

W telewizji publicznej ważnym również aspektem działania jest odpowiedzialność etyczna za pokazywanie obrazu zgodnego z rzeczywistością, unikanie manipulacji.

Praca ta wymaga, w przypadkach koniecznych, przemieszczania się poza siedzibę stacji lub studia TV, jak również wyjazdów służbowych poza granice kraju, w miejsca nowe, nieznane, interesujące poznawczo, co niewątpliwie stanowi o jej atrakcyjności.

## **Wymagania psychologiczne**

Realizator programów telewizyjnych jest jedyną osobą kierującą techniczno-warsztatowymi działaniami całej ekipy. W sytuacjach gdy pracuje nad programem przygotowywanym przez reżysera, wspólnie z nim lub redaktorem, ponosi odpowiedzialność za jakość działań artystycznych, organizacyjnych i technologicznych na planie i co najważniejsze ich ekranowy wyraz.

Oczywiste więc, że w tej pracy niezwykle ważna i ceniona jest umiejętność jasnego, prostego i precyzyjnego komunikowania się z ludźmi i nimi kierowanie. Realizator musi wspierać psychicznie i pomagać w wykonaniu zadań oraz motywować tak, aby każdy biorący udział w realizacji wykonywał swoją pracę zgodnie z najlepszą wolą, wiedzą i umiejętnościami. Awaria sprzętu, brak komunikacji, zakłócenia zewnętrzne nie mogą prowadzić do paraliżu decyzyjnego i właśnie realizator winien w każdej sytuacji zachować zimną krew, robić wszystko co możliwe, by program powstał w terminie i zgodnie z projektem. Musi być bardzo opanowany, stanowczy i jednocześnie bardzo szybko podejmować racjonalne decyzje.

Studyjne programy na żywo lub transmisje, szczególnie te o dużym znaczeniu politycznym czy społecznym, (np. debaty polityczne, imprezy sportowe rangi międzynarodowej), wymagają szczególnej staranności. Czasem jeden błąd, złe przyciśnięcie jednego guzika w mikserze, może spowodować bardzo poważne konsekwencje polityczne, finansowe czy kadrowe.

Jest to praca dla ludzi wykształconych, odpowiedzialnych, wrażliwych, odpornych psychicznie, asertywnych i bardzo sprawnych psychomotorycznie.

Realizator powinien być człowiekiem mającym silną i skryzalizowaną osobowość, inteligentnym, potrafiącym sprawnie wykorzystywać swoją wiedzę i umiejętności, mieć jasną koncepcję tego co robi. Używać władzy z umiarem i kulturą, w sposób stanowczy i celowy pamiętając, że kieruje zespołem twórców.

Jeżeli chodzi o właściwości sensomotoryczne przydatne w tym zawodzie, to jest to niewątpliwie dobry wzrok i słuch, umiejętność rozróżniania barw, dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa, zręczność manualna i spostrzegawczość. Wymagane są również zdolność koncentracji, podzielności uwagi, wyobraźnia przestrzenna, dobrej pamięci wzrokowa i słuchowa a także umiejętności twórczego myślenia i działania. Dobre wykonywanie zawodu realizatora wymaga by cechy osobowe i sprawność wynikająca z doświadczenia, były wspomagane rozległą wiedzą z wielu dyscyplin sztuki, humanistyki i co w telewizji oczywiste, techniki.

Realizatora programów telewizyjnych można porównać do muzyka grającego na wielu instrumentach, który koncertuje wraz z zespołem, równocześnie dyrygując nim w taki sposób, aby efektem wspólnej pracy był atrakcyjnie zrealizowany program. Tak można opisać działania najlepszych, wirtuozów telewizyjnej konsoly.

## **Wymagania fizyczne i zdrowotne**

W zawodzie tym dominują mężczyźni, choć z dużym powodzeniem wykonują go także kobiety. Realizator musi charakteryzować się dużą wydolnością fizyczną i nieskazitelną sprawnością wzroku i słuchu. Dobrze jeżeli jest to osoba zdrowa, odporna na stresy i zmęczenie. Musi umieć przystosować swój organizm do pracy w różnych porach dnia i nocy.

W zawodzie tym nie istnieje możliwość zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

### **Warunki podjęcia pracy w zawodzie**

Warunkiem podjęcia pracy w zawodzie jest wyższe wykształcenie artystyczne, najlepiej jeżeli przyszły realizator ukończy wydział reżyserii lub realizacji filmowo-telewizyjnej, a oprócz tego odbędzie szkolenia w zakresie obsługi specjalistycznego sprzętu.

### **Możliwości awansu w hierarchii zawodowej**

W tym zawodzie można zrobić karierę, jeśli perfekcyjnie opanuje się teorię i praktykę realizacji telewizyjnej, ma doświadczenie i talent. Znamionami kariery są wysokie wynagrodzenia i liczne propozycje pracy przy prestiżowych realizacjach, a także nagrody na krajowych i międzynarodowych festiwalach twórczości telewizyjnej.

### **Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych**

Raczej nie rozpoczyna się pracy w tym zawodzie w zaawansowanym wieku, chyba, że jest to podjęcie nowej specjalizacji przez osobę wykonującą inny zawód twórczy lub pomocniczo-twórczy w produkcji filmowej czy telewizyjnej.

### **Możliwości zatrudnienia**

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

#### **Zawody pokrewne**

- reżyser filmowy
- reżyser telewizyjny
- realizator światła
- realizator wizji
- montażysta telewizyjny

### **Polecana literatura**

May R., Język filmu. (skrypt) PWSF w Łodzi 1956 i Wydawnictwa PRiTV 1970

Reisz K., Technika montażu filmowego., WAiF 1967

Pieniak S., Podstawy decyzji montażowych. (skrypt) Wydział Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego; Katowice 1980

Studia z teorii przekazu dźwięku. Praca zbiorowa pracowników katedry Reżyserii i Akustyki Muzycznej; Wydziału Reżyserii Dźwięku Akademii Muzycznej w Warszawie dla

TVP S.A.

Borys-Damięcka B., Zasady realizacji audycji telewizyjnej (skrypt dla dziennikarzy telewizyjnych). Ośrodek Szkolenia i Analiz Programowych TVP S.A.; Warszawa 1996.

Realizacja obrazu filmowego i telewizyjnego (skrypty) Zeszyty 1 - 28. PWSFTViT w Łodzi i Wydawnictwa Radia i Telewizji; Warszawa 1972-85.